

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ»

Ступінь вищої освіти - Бакалавр

Спеціальність **053 Психологія**

Освітня програма «Психологія»

Рік навчання __ 1 __, семестр __ II __

Форма навчання __ денна __ (денна, заочна)

Кількість кредитів ЄКТС __ V __

Мова викладання __ українська __

Лектор навчальної
дисципліни
Контактна інформація
лектора (e-mail)
URL ЕНК на
навчальному порталі
НУБіП України

Оксана ОЛІЙНИК

oliinyk@nubip.edu.ua

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3045>

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Соціальна психологія досліджує особливості взаємозв'язків людини з різноманітними суб'єктами соціального середовища, допомагає їй глибше пізнати себе, своє соціальне оточення, ефективно взаємодіяти з ним. Дисципліна забезпечує розуміння особливостей взаємозв'язку особистості і суспільства, соціально-психологічних проблем соціалізації особистості дозволяє ефективно здійснювати практичну діяльність. Навчальна дисципліна «Соціальна психологія» має важливе значення для фахової підготовки психолога, так як спрямована на визначення соціальних основ психічного відображення, що дозволяє професійно дослідити причинно наслідкові зв'язки багатьох соціальних явищ.

Компетентності навчальної дисципліни:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов;

загальні компетентності (ЗК):

- у застосуванні набутих знань із соціальної психології у практичних ситуаціях (ЗК1),
- розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності та її предметної сфери (ЗК2),
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями із соціальної психології (ЗК4),
- здатність критично оцінювати інформацію, що стосується соціальної психології, уміти розрізняти наукову і популярну соціальну психологію (ЗК5),
- здатність приймати обґрунтовані рішення щодо підбору методу дослідження того чи іншого соціально-психологічного явища (ЗК6),
- здатність генерувати нові ідеї щодо причинно-наслідкових зв'язків у розвитку та виникненні тих чи інших психологічних процесів, станів і властивостей індивіда, які проявляються в результаті його включення у відносини з іншими людьми, у різні соціальні групи; психологічних процесів, станів і властивостей різних соціальних груп як цілісних утворень (ЗК7),
- навички міжособистісної взаємодії у процесі виконання проблемно-пошукових і професійно-орієнтованих завдань (ЗК8),
- здатність працювати в команді, розв'язуючи навчальні проблемно-пошукові та професійно-орієнтовані завдання (ЗК9),

- здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК10),
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку соціальної психології як науки, її місця у системі наукових та практичних знань про особистість і суспільство та у розвитку суспільства (ЗК11),
- спеціальні (фахові) компетентності (СК):*
- здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом соціальної психології (СК1),
- здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку соціально-психологічних та масових явищ (СК2),
- здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (СК3),
- здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел (СК4),
- здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу щодо виникнення та функціонування психологічних процесів, станів і властивостей індивіда, які проявляються в результаті його включення у відносини з іншими людьми, у різні соціальні групи; психологічних процесів, станів і властивостей різних соціальних груп як цілісних утворень (СК9),
- здатність дотримуватися норм професійної етики у застосуванні методів дослідження соціально-психологічних та масових явищ (СК10),
- здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку (СК11).

Програмні результати навчання навчальної дисципліни:

- аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати соціально-психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв’язання (ПРН1),
- розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ контексті професійних завдань (ПРН2),
- здійснювати пошук інформації з різних джерел, у тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій (ПРН3),
- формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію (ПРН10),
- ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення професійно-орієнтованих завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості (ПРН14),
- відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку (ПРН15),
- знати та розуміти етичні принципи професійної діяльності психолога (ПРН16),
- демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності (ПРН17);
- вживати ефективних заходів щодо збереження та підтримання здоров’я – власного й оточення (ПРН18).

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Години (лекції/лабора торні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
Модуль 1. Місце і роль соціальної психології в системі наукового знання. Соціально-психологічні проблеми соціалізації особистості				

Тема 1.1. Предмет, завдання соціальної психології. Зв'язок з іншими галузями наукового знання	2/4	Визначати поняття "соціальна психологія". Знати сутність, структуру та функції соціальної психології як науки. Розуміти предмет, мету і завдання соціальної психології. Надавати характеристику основних категорій соціальної психології, розкривати її зв'язки з іншими галузями знання.	Здача практичної роботи. Аналіз предмету, завдань соціальної психології, зв'язку з іншими галузями наукового знання.	Усне опитування та розв'язання поставлених задач 4 бали
			Здача практичної роботи. Виконання проблемно-пошукового завдання	Письмове опитування 4 бали
			Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn). Підготувати презентацію на тему «Практичне значення соціальної психології». Розробити кросворд, в якому представлений перелік питань, що розкривають сутність основних категорій соціальної психології	Перевірка письмового виконання завдання на ЕНК 7 балів
Тема 1.2. Історія виникнення соціально-психологічних теорій	2/4	Знати передумови виникнення соціальної психології самостійної галузі знання. Аналізувати психологію народів, психологію мас, теорії інстинктів. Знати становлення і розвиток вітчизняної та зарубіжної соціальної психології як самостійної науки.	Здача практичної роботи. Аналіз історії виникнення соціально-психологічних теорій.	Усне опитування та розв'язання поставлених задач 4 бали
			Здача практичної роботи. Аналіз наукових публікацій за темою заняття	Письмове опитування 4 бали
			Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn). Визначення основних відмінностей між західно-європейською і американською соціальною психологією.	Перевірка письмового виконання завдання на ЕНК 7 балів
Тема 1.3. Методологія і методи	2/4	Знати та розуміти загальну методологію, часткову	Здача практичної роботи. Аналіз методології та методів соціально-	Усне опитування та розв'язання

соціальної психології		методологію та методологію прикладного дослідження соціальної психології. Аналізувати методологічні проблеми соціальної психології як науки: принципи і методи соціально-психологічного дослідження.	психологічного дослідження. Аналіз структури соціальної психології	поставлених задач 2 бали
			Здача практичної роботи. Аналіз методів емпіричного дослідження. Виконання професійно-орієнтованого завдання	Письмове опитування 3 бали
			Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn). Написати есе «Етапи наукового дослідження у соціальній психології».	Перевірка письмового виконання завдання на ЕНК 5 балів
Тема 1.4. Соціально-психологічний підхід до вивчення особистості	2/4	Розрізнити особистість в соціальній психології. Розуміти комунікативний потенціал особистості та визначати його компоненти. Характеризувати соціально-психологічні типи особистості.	Здача практичної роботи. Аналіз основних напрямів зарубіжної соціальної психології до вивчення особистості. Порівняльна характеристика соціально-психологічних підходів до вивчення особистості.	Усне опитування та розв'язання поставлених задач 2 балів
			Здача практичної роботи. Апробація психодіагностичних методик, аналіз результатів	Письмове опитування 3 бали
			Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn). Аналіз соціально-психологічних типів особистості	Перевірка письмового виконання завдання на ЕНК 5 балів
Тема 1.5. Загальна характеристика соціалізації особистості. Соціально-психологічні особливості соціалізації представників різних вікових категорій	4/8	Знати характеристику і особливості соціально-психологічних механізмів соціалізації особистості. Розуміти особливості механізму переконання в процесі соціалізації	Здача практичної роботи. Аналіз стадій соціалізації особистості. Визначення інститутів та сфер соціалізації особистості.	Усне опитування та розв'язання поставлених задач 5 балів
			Здача практичної роботи. Аналіз наукових публікацій за темою заняття. Виконання	Письмове опитування 5 балів

		особистості. Визначати психологічні механізми соціалізації особистості та соціально-психологічні особливості соціалізації представників різних вікових категорій.	професійно-орієнтованих завдань	
			Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn). Аналіз наслідків механізмів порушення соціалізації особистості	Перевірка письмового виконання завдання на ЕНК 10 балів
Проміжна атестація (тест до модуля 1)	1	Визначити рівень знань змістового модуля (рейтингова оцінка із змістового модуля), отриманих під час усіх видів занять і самостійної роботи.	Виконання тестових завдань в elearn	Перевірка виконання тестових завдань на ЕНК 30 балів
Всього за змістовий модуль 1	12/24			100 балів
Модуль II. Соціальні відносини та соціальна поведінка. Психологія груп				
Тема 2.1. Соціальні відносини та міжособистісні стосунки	2/4	Характеризувати міжособистісну взаємодію. Визначати соціальний контроль, соціальну норму та санкції. Аналізувати конструктивні міжособистісні стосунки та деструктивні міжособистісні стосунки. Розуміти міжособистісну сумісність та несумісність.	Здача практичної роботи. Аналіз суспільних і міжособистісних відносин. Характеристика міжособистісної атракції.	Усне опитування та розв'язання поставлених задач 2 балів
			Здача практичної роботи. Використання ігор, вправ, технік для розвитку конструктивних міжособистісних стосунків	Письмове опитування 3 бали
			Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn). Створити презентацію «Методи психологічного дослідження міжособистісних стосунків».	Перевірка письмового виконання завдання на ЕНК 5 балів

Тема 2.2. Соціальна поведінка особистості. Деструктивна поведінка особистості. Соціальна віктимологія.	4/8	Аналізувати внутрішні спонукальні сили соціальної поведінки: соціальну потребу, соціальні настанови, самоефективність, віру. Характеризувати ознаки і чинники деструктивної поведінки особистості. Надавати загальну характеристику віктимології як науки.	Здача практичної роботи. Аналіз проблеми детермінації соціальної поведінки особистості. Форми прояву девіантної поведінки	Усне опитування та розв'язання поставлених задач 2 балів
			Здача практичної роботи. Розробка програми соціально-психологічного тренінгу щодо профілактики девіантних форм поведінки	Письмове опитування 3 бали
			Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn). Аналіз особливостей соціальної та деструктивної поведінки та факторів їх виникнення.	Перевірка письмового виконання завдання на ЕНК 5 балів
Тема 2.3. Група як соціальне явище. Розвиток малої групи	4/8	Надавати класифікацію соціальних груп за їх основними ознаками. Розуміти концепції і моделі розвитку малих груп. Знати структуру малої соціальної групи. Розуміти функції та види малих груп. Класифікувати соціальні групи за їх основними ознаками.	Здача практичної роботи. Загальна характеристика соціальної психології груп. Аналіз соціально-психологічних характеристик групи.	Усне опитування та розв'язання поставлених задач 2 балів
			Здача практичної роботи. Апробація психодіагностичних методик, аналіз результатів	Письмове опитування 3 бали
			Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn). Аналіз методів і прийомів роботи психолога з групою	Перевірка письмового виконання завдання на ЕНК 5 балів
Тема 2.4. Великі соціальні групи	2/4	Знати психологію великих груп. Види великих соціальних груп. Аналізувати структуру та особливості великих груп.	Здача практичної роботи. Аналіз змісту та структури психології великої соціальної групи. Аналіз дослідження психології великих груп.	Усне опитування та розв'язання поставлених задач 2 балів

			Здача практичної роботи. Аналіз типів і видів натовпу	Письмове опитування 3 бали
			Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn). Написання есе на тему: «Маніпуляція свідомістю й поведінкою людей у натовпі».	Перевірка письмового виконання завдання на ЕНК 5 балів
Тема 2.5. Психологія етнічних груп. Ментальність українців.	2/4	Надавати соціально-психологічну характеристику етнічних груп. Знати компоненти психології етносу. Розуміти національну психіку (структуру, характер, свідомість, ментальність). Розрізнити особливості ментальності українців.	Здача практичної роботи. Психологічний аналіз етнічних груп, структури психології етносу	Усне опитування та розв'язання поставлених задач 2 балів
			Здача практичної роботи. Аналіз ментальних особливостей українців	Письмове опитування 3 бали
			Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn). Підготувати презентацію на тему: «Образ національного героя в уявленнях студентської молоді»	Перевірка письмового виконання завдання на ЕНК 5 балів
Тема 2.6. Міжгрупові відносини	2/4	Розуміти поняття міжгрупової взаємодії та її специфіку. Знати історію вивчення міжгрупових відносин у соціально-психологічних дослідженнях та ключові категорії міжгрупової взаємодії.	Здача практичної роботи. Аналіз психології міжгрупових відносин. Характеристика соціально-психологічних явищ міжгрупової взаємодії.	Усне опитування та розв'язання поставлених задач 2 балів
			Здача практичної роботи. Аналіз особливостей міжгрупового сприймання, прояву міжгрупової поведінки	Письмове опитування 3 бали
			Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn). Написання есе/створення	Перевірка письмового виконання завдання на ЕНК

			презентації «Використання феноменів міжгрупової взаємодії в сучасній практиці управління»	5 балів
Тема 2.7. Лідерство та керівництво у соціальній групі	2/4	Аналізувати поняття "лідер" і "лідерство" у соціальній психології. Знати основні теорії лідерства, відмінності лідера і керівника, стилі лідерства і керівництва, типи лідерів. Визначати формування і розвиток лідерських якостей особистості.	Здача практичної роботи. Аналіз соціальної влади в групі. Характеристика феномену лідерства та основних підходів до його вивчення.	Усне опитування та розв'язання поставлених задач 2 балів
			Здача практичної роботи. Методи й техніки розвитку лідерських якостей	Письмове опитування 3 бали
			Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn). Зробити апробацію методик діагностики лідерських якостей особистості та проаналізувати результати дослідження	Перевірка письмового виконання завдання на ЕНК 5 балів
Проміжна атестація (тест до модуля 2)	1	Визначити рівень знань змістового модуля (рейтингова оцінка із змістового модуля), отриманих під час усіх видів занять і самостійної роботи.	Виконання тестових завдань в elearn	Перевірка виконання тестових завдань на ЕНК 30 балів
Всього за 1 семестр				70
Екзамен		Розуміння причин виникнення, етапів протікання та форм завершення різних видів конфліктів	Виконати тест, пройти усну співбесіду за відкритими питаннями тесту.	30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Проведення навчальних занять, терміни та умови виконання навчальних завдань можуть бути адаптовані до запитів студентів із документально підтвердженими особливими потребами. Відповідальністю студента залишається вчасне надання таких документів. Відтермінування здачі завдань самостійної роботи у випадках хвороби чи якоїсь іншої вагомої для студента причини може бути дозволене за умови надання необхідної документації.
--	--

	<p>Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).</p> <p>Відтермінування здачі екзамену може бути дозволене у випадку за умови погодження з деканатом.</p>
Політика щодо академічної доброчесності:	<p>Вступаючи на цей курс, студенти повинні дотримуватися норм поведінки, прописаних у Положенні про академічну доброчесність у Національному університеті біоресурсів і природокористування України (https://nubip.edu.ua/node/12654).</p> <p>Студенти повинні знати та дотримуватись академічної доброчесності з усіх питань цього курсу. Порушення академічної доброчесності тягне за собою академічну відповідальність.</p> <p>Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Самостійні роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу</p>
Політика щодо відвідування:	<p>Відвідування лекцій та практичних занять з курсу є обов'язковим, воно забезпечує краще розуміння матеріалу, дає можливість простежити зв'язок між теоретичною інформацією та її прикладним аспектом, сформуванню системи знань та ґрунтовно підготуватись до екзамену.</p> <p>За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)</p>

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Волянська О.В., Ніколаєвська А.М. Соціальна психологія: Навч. пос. К.:Знання, 2008. 275 с.
2. Даценко О.А. Основи соціальної психології: навчально-методичний посібник. Кривий Ріг, 2018. 143с.
3. Коваленко А.Б., Корнев М.Н. Соціальна психологія: Підручник. К.КНУ. ім. Тараса Шевченка, 2006. 400 с.
4. Москаленко В.В. Соціальна психологія: Підручник. Видання 2-ге, виправлене та доповнене К.: Центр учбової літератури, 2008. 688 с.
5. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: Навч. посібник. К.: Академвидав, 2005. 446 с.
6. Основи соціальної психології [Текст] : підруч. для закл. вищої освіти / за ред. М. М. Слюсаревського. К. : Талком, 2018. 579 с.
7. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Волянчук, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Москаленко, О. І.

Допоміжні

1. Варій М.Й. Психологія особистості: Навч. пос. К.: Центр учбової літератури, 2008. 592 с.
2. Зубаль М.В., Зубаль С.С. Соціальна психологія міжгрупових відносин. *Збірник наукових праць К_ПНУ імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г.С.Костюка НАПН України*. Проблеми сучасної психології. 2011. Вип. 14. С. 292-300.
3. Основи соціально-психологічного тренінгу: науково-практичні рекомендації / за заг. ред. Л. І. Казміренко. Івано-Франківськ: Симфонія-форте, 2011. 136 с.
4. Aronson E., D. Wilson T., M. Akert R., R. Sommers S. Social Psychology. 9 editions. 2015. 624 p.
5. Aronson E. Social Animal. 12 editions. 2018. 550 p.

Інформаційні ресурси

1. Гетсбінг, зомбінг і орбітинг – що соцмережі змінили у стосунках? <https://www.youtube.com/watch?v=nejjEAzPhoQ> (дата звернення: 08.05.2024).
2. "Не терпи": маніпуляції у стосунках. Соціальний ролик <https://www.youtube.com/watch?v=3t09FaNy2co> (дата звернення: 08.05.2024).
3. Опитування особи. Соціальний ролик <https://www.youtube.com/watch?v=Os8FtgVu0B0> (дата звернення: 08.05.2024).
4. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: Навч. посібник. К.: Академвидав, 2005. 446 с. https://pidru4niki.com/1584072039084/psihologiya/sotsialna_psihologiya (дата звернення: 08.05.2024).
5. Притча про людські стосунки <https://www.youtube.com/watch?v=T4FVlep3t8E> (дата звернення: 08.05.2024).
6. Соціальна психологія [Електронний ресурс] : навчальний посібник для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Воляннюк, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Москаленко, О. І. Боковець, Б. В. Андрійцев ; КПП ім. Ігоря Сікорського. Електронні текстові дані (1 файл: 1,02 Мбайт). Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с. <http://ela.kpi.ua/handle/123456789/27> (дата звернення: 08.05.2024).
7. Стосунки між дітьми та дорослими батьками у різних країнах світу <https://www.youtube.com/watch?v=ncBMJaijpt8> (дата звернення: 08.05.2024).